

Amts 2den Valgfreds (Tscherning) skulde være saaledes greben af Kjærlighed til Fæstebønderne, at hans Begreber derved forvirrede sig, saa er det min Overbeviisning, at den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 5te Valgfreds (Lillisch) har en saadan Kjærlighed til Godseierne (Lillisch: til hvad der er Ret!), at hans Begreber forvirres — dette siger jeg med den samme Ret som den, hvormed den ærede Rigsdagsmand tillægger Rigsdagsmanden for Holbek Amts 2den Valgfreds (Tscherning) Begrebsforvirring af Kjærlighed til Fæstebønderne. Jeg har blot tilbage — hvad jeg forglemte i mit Foredrag igaar — at give nogle Oplysninger til, hvad den ærede Minister sagde om det Exempel, jeg havde anført fra Fyen. Han anførte, saavidt jeg kunde høre, at i Fæstebrevet paa det vedkommende Gods var der indført en Reservation om, at Godseieren havde Ret til at fratage saamange Tønder Land fra Gaardene, som han fandt for godt, for at skaffe Jord til Huse. Saaledes opfattede jeg den ærede Ministers Forklaring; men det var jo ikke det, jeg anfebe over, men jeg anfebe over, at der toges Jord fra Gaardene under et saadant Forbehold, at Godseieren Dagen efter bortskæfede den igjen til den samme Fæstet, fra hvem den var tagen, for en ny Indfæstning og en høiere Afgift — altsaa ikke for at faae Jord til Huse, men for at skaffe sig nye Indtægter. Dersom det er Lovens Mening, at Saadant kan skee, saa er her igjen en ny Fremgangsmaade, som de Herrer Godseiere ikke ville forsømme at benytte; thi de forsømme aldrig Noget, naar de ere blevne belærte derom, som gaar ud paa, hvorledes de kunne skaffe sig høiere Indtægter. Kan der foreskrives i Fæstebrevet, at de skulle have Ret til at tage saamegen Jord fra en Fæstet, som de faae istinde og til hvad de ville, saa ville de, naar der kommer et Tidspunkt, hvor de ønske at gjøre sig nogle 100 Rd. større Indtægt, sige til Fæstet: „nu tager jeg Jorden; men vil Du fæste den igjen, saa kan Du faae den imorgen, men Du maa give saa og saameget mere derfor.“ Naar dette erkjendes for at være lovligt, saa have vi en ny og meget farlig Vej for de pengegierrige Godseiere; de behøve da ikke at vie

med at pumpe Pengene ud af Lommen paa Fæstet, indtil Sønnen kommer; men de kunne pumpe dem ud meget tidligere.

Winther: Der er kommet en saa bestemt Udtalelse fra den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgfreds (Monrad) om, at man ved at stemme for dette Lovforslag skulde skade selve Sagen, at jeg ikke kan undlade at tage til Gjenmæle ganske kort derimod. Han har sagt, at den offentlige Mening havde forladt denne Sag (Monrad: Denne Lov!), vel, denne Lov, og at vi altsaa ved at forfølge denne Lov videre skulde skade selve Sagen, Fæstets Overgang til Selveiendom. Dersom vi nu stemme imod denne Lov, er det min Overbeviisning, at vi om et Par Dage ville see Landets Blade, dem nemlig, der høre til den Side, der har opgivet Loven, tage sig det til Indtægt som Beviis for, at vi selv have mistet Troen paa Retfærdigheden af det Forslag, som vi hidindtil saa ofte have givet vor Stemme. Men dersom vi vedtage Loven, vil jeg spørge, kunne vi da ikke opnaae det Selvsamme, som den ærede Rigsdagsmand har antydnet idag, at der kan gjøres for at fremme Fæstets Overgang til Selveiendom? Kan Thinget ikke andrage paa hos Regjeringen, om det vil, at den i indværende Session gjør Skridt til at faae Fæstet afløst? Det er der ikke Noget til Hinder for. Ere vi ikke istand til, uagtet denne Lov vedtages, at faae et Lovforslag angaaende de offentlige Stiftelsers Gods frem, hvis vi miste Haabet om, at denne Lov virkelig kan blive færdig? Det er der i Forretningsordenen ikke nogen Hindring for. Skulde det være umuligt, uagtet vi vedtage, at denne Lov skal gaae til anden Behandling, at faae et Lovforslag frem, hvorved der foretages Forbedringer i den nugældende Fæstelovgivning? Det er der ei heller Noget til Hinder for. Hvorved er det da, vi skade Sagen ved at stemme for, at dette Lovudkast skal overgaae til anden Behandling? Jeg har ikke hørt noget Andet end de 3 Punkter, som jeg her har omtalt, anførte som de, der ikke kunde opnaaes, hvis vi lode Sagen gaae til anden Behandling, og jeg venter derfor at høre, hvorved det er, vi skade Sagen, hvis vi stemme for dens videre